

Plan for Friluftslivets Ferdselsårer i Vega kommune

Innhold

Innledning	1
Bakgrunn for planen.....	1
Mål for planen	1
Metode, prosess og organisering	3
Roller og ansvar	3
Hvordan lese og ta i bruk planen	4
Dagens tilstand.....	5
Geografi	5
Fotruiter	6
Turruter som er merket og har starttavle	6
Turruter som er merket.....	7
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk	8
Padleleder	9
Sykkelruiter	10
Skiløyper	10
Analyse avvik mellom før-status og mål	10
Mottatte innspill og vurderinger	11
Fotruiter	12
Turruter som er merket og har starttavle	12
Turruter som er merket.....	13
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk	14
Foreslåtte/mulige fremtidige stier.....	15
Kartlagte og vurderte turruter for tilgjengelighet	15
Diverse hensyn.....	16
Besøksforvaltning.....	16
Lovverk	16
Vegetasjon, sårbarhet og slitasje.....	18
Prioritering av tiltak.....	18
Fotruiter	19
Turruter som er merket og har starttavle	19
Turruter som er merket.....	20
Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk	21
Foreslåtte/mulige fremtidige stier.....	21

Nedleggelse av trasé	21
Merking og skilting	21
Reiseliv og markedsføring	22
Markedsførte geolokaliteter	22
Økonomiske- og ressursmessige konsekvenser.....	22
Stordata	23
Hvordan vedlikeholde	23
Oppfølging av planen.....	23
Analyse av planens måloppnåelse	24
Oppsummering	24
Henvising til vedlegg.....	25

Innledning

Vega er en kommune på Helgelandskysten med i overkant av 1200 innbyggere. Mesteparten av denne befolkningen finner man på Vegaøya, men det er også fastboende på Ylvingen og ferieboliger på andre øyer. I denne planen fokuseres det på Vegaøya, Ylvingen og Søla.

De viktigste ferdselsårene for friluftslivet vil bli tatt for seg. Det med hensikt å skaffe en oversikt over hva som finnes og videreutvikle det for alle i kommunen. En sammensetning av interesser og hensyn vil ligge til grunn for slutningene som fattes.

Bakgrunn for planen

Ferdselsåreplaner er et nytt og nyttig verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Dette er helt avgjørende infrastruktur for friluftslivet. Arbeidet er nasjonalt prioritert av Klima- og Miljødepartementet, og finansieres med prosjektstøtte fra Nordland fylkeskommune og Miljødirektoratet.

Ferdselsåreplanene endrer ikke i seg selv ansvaret for stier, ruter, løyper og leder i kommunen, men gir en status og oversikt over hva som gjøres av hvem.

Ferdselsåreplanen er en temaplan og dermed ikke juridisk bindende. Dette vil kun eventuelle tiltak være ved å innarbeides i annet planverk.

Arbeidet er forankret i Vega kommunes samfunnsplan.

Ferdselsåreplanene er nyttige redskap for:

- Bedre og mer målrettet ressursbruk (frivillige, private, kommune)
- Bedre rolleavklaring mellom partene som bidrar (frivillige, private, kommune)
- Kanalisering og konfliktavklaring knyttet til ferdsel (med økende/endret ferdsel fra lokale og turister)
- Å sikre bedre kartfesting av stier, ruter, løyper og leder. Dette er viktig for redning, friluftslivsutøvere, grunneiere, i utbyggingssaker og arealplaner (lovpålagt oppgave for kommunene, hvor det er store mangler).
- Avklare behov for kjøp eller avtaler om bruk
- Utgangspunkt for søknader. Planen er nødvendig ved søknad om forenklede spillemidler.

Mål for planen

Formålet med planen (effekt målet) for friluftslivets ferdselsårer er at den skal bidra til:

1. Økt fysisk aktivitet og bedre psykisk helse i befolkningen som helhet
2. Økt bolyst og attraktivitet som bosted og reisemål
3. Et bredt aktivitetstilbud, med ulik tilretteleggingsgrad, sommer som vinter for alle i kommunen
4. Skape nettverk og god koordinering mellom aktører som arbeider med ferdselsårer

Plan for friluftslivets ferdselsårer skal få fram løsninger for (resultatmål):

1. Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)
2. En universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen
3. Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser.
4. Skole, barnehage og eldrecenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet
5. Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt
6. Kanalisering av ferdsel ift. reiseliv og andre interesser

Man ser at jo kortere vei folk har til turmuligheter jo oftere blir de brukt. Derfor ønsker man at distansen til nærmeste trasé skal være så kort som mulig fra der hvor folk bor.

Videre er registrering av ferdselsårer i kartverket viktig av sikkerhetsmessige grunner. Blant annet slik at folk flest skal finne trygt frem, men også for at politimyndighetene skal vite hvor de skal lete når noen er savnet.

Avgrensning av arbeidet, tematisk: Plan for friluftslivets ferdselsårer beskriver dagens status og mulig framtidig utvikling for fotturer, padleleder, sykkelruter og skiløyper.

Avgrensning av arbeidet, geografisk: Plan for friluftslivets ferdselsårer skal ta for seg Vegaøya, Ylvingen og Søla.

Forhold til planer og nasjonale føringer: Temaplanen for friluftslivets ferdselsårer må sees i sammenheng med følgende eksisterende planer og lovverk:

- Plan for friluftslivets ferdselsårer (Miljødirektoratet, 2019)
- Vega kommunes samfunnsplan
- Kartlegging og verdsetting av friluftsområder
- Lov om friluftslivet
- Folkehelseloven
- Naturmangfoldloven
- Kulturminneloven
- Hundeloven
- Forskrift om bærekraftig skogbruk
- Forskrift om fredning av Kjellerhaugvatnet naturreservat
- Forskrift om fredning av Holandsosen naturreservat
- Forskrift om fredning av Eidemsliene naturreservat
- Forskrift om Kystverneplan Nordland, vedlegg 3, 4, 5 og 6

Senere i planen gjennomgås lovverket ytterligere.

FNs bærekraftsmål: I planen for friluftslivets ferdselsårer er det 5 konkrete bærekraftsmål det jobbes opp mot:

- God helse og livskvalitet
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn

- Livet i havet
- Livet på land
- Samarbeid for å nå målene

Metode, prosess og organisering

Organisatorisk forankring

Kommunedirektøren er prosjekteier. Ansvaret for arbeidet legges til kommunen og Trollfjell Friluftsråd.

Organisering av arbeidet

Arbeidet organiseres som et prosjekt med følgende organisering:

Prosjektledere: Trollfjell Friluftsråd, Kamilla Pedersen og Erik Mæhle

Arbeidsgruppe:

- Vega kommune, Margrethe Helene Wika
- Vega kommune, Ove Horpestad
- Trollfjell Geopark og Friluftsråd, Kamilla Pedersen
- Trollfjell Geopark og Friluftsråd, Erik Mæhle

Prosess

Arbeidsgruppa begynte høsten 2024 med å utarbeide en prosjektbeskrivelse og definerte mål for arbeidet. Arbeidsgruppa hentet og fylte inn all eksisterende data (digitale filer og skriftlige tekster). Det ble deretter arrangert folkemøte i løpet av høsten. På folkemøtet ble målene presentert, og det ble oppfordret til å komme med innspill på målene. Målene ble stående uendret.

Invitasjon til folkemøtene i 2024 gikk ut noen dager før arrangementet og ble publisert på kommunens hjemmeside, på kommunens og friluftsrådets SOME-plattformer, samt at det ble sent ut egne invitasjoner på epost til referansepersoner og grupper. På folkemøtene ble det diskutert utfordringer og mulige løsninger, det ble avdekket feil i eksisterende kartdata, og oppdatert tilstandsbeskrivelse av de ulike turrutene.

Vurderingene gjort i denne planen tar utgangspunkt i innspill som er kommet på folkemøtene.

Roller og ansvar

Kommunen

Det offentlige er pålagt ansvaret for at det skal være mulig for alle å drive friluftsliv og er øverste arealmyndighet. Kommunen skal i henhold til friluftslovens §22 arbeide for å fremme friluftsliv innen sitt område og ivareta allmenhetens interesser i alle saker for friluftslivet. Kommunen har imidlertid ikke en lovpålagt oppgave med å drifte sti- og løypenettet.

Trollfjell Friluftsråd

Interkommunalt organ som bistår kommunene i arbeidet med å fremme friluftsliv og ivaretagelse av allmenhetens interesser i alle saker for friluftslivet. Er ett av 28 friluftsråd i Norge som ligger under paraplyorganisasjonen Friluftsrådenes Landsforbund. Trollfjell friluftsråd står som prosjektleder for arbeidet med planen friluftslivets ferdselsårer i Sømna.

Trollfjell Geopark

Geoparken har blant annet som mål å tilrettelegge for bærekraftig turisme. Geoparken jobber med å opplyse om og ivareta geoparkens/områdets verdifulle natur- og kulturarv gjennom informasjonstavler og kanalisering av ferdsel.

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan under Klima- og miljødepartementet. De skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.

Kartverket

Kartverket tar imot informasjon om nye og endrete turruter, samt oppdaterer sin offentlig tilgjengelige database. I hovedsak er det informasjon om stier som er skiltet og/eller merket som skal inn til Kartverket, men også stier som er mye brukt legges inn.

Fylkeskommunen

Nordland fylkeskommune har på oppdrag fra miljødirektoratet tatt ansvaret for å påse at alle kommunene utarbeider en plan for friluftslivets ferdselsårer. De fordeler prosjektmidler og følger opp kommunene iblant annet ferdselsårearbeidet.

Lag og foreninger

Lokale idrettslag, grendelag og andre foreninger gjør en stor jobb gjennom å tilrettelegge og drifte en rekke stier og turløyper i kommunen. Disse bidrar også med aktivitetsfremmende tiltak i lokalmiljøene.

Ungdomsrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre

Rådgivende organ som arbeider for å fremme og kvalitetssikre tiltak som er av interesse for rådenes interessegruppe. Fungerer som talerør for interessegruppene inn i arbeidet med planen for friluftslivets ferdselsårer

Grunneiere

Grunneiere har disposisjonsrett over egen grunn og er en svært sentral aktør i planlegging, tilrettelegging og utvikling av sti- og løypenettet. Det er derfor nødvendig med et godt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere, frivillige organisasjoner og brukere.

Utmarkslag og grunneierlag

Grunneierlag og utmarkslag er sammenslutninger av private eiendommer som i hovedsak forvalter disse eiendommene, herunder jakt- og fiskerettigheter. Flere utmarks- og grunneierlag driver skjøtsel og tilrettelegging av kulturlandskap og ferdselsårer.

Hvordan lese og ta i bruk planen

Planen er skrevet i kronologisk rekkefølge. Altså er situasjonen som den opprinnelig var før planens oppstart gjennomgått først, før eventuelle vurderinger og forslag til tiltak legges fram senere i planen. Dermed bør den leses fra start til slutt for å forstå konteksten og alt som ligger til grunn for vurderingene som er gjort.

Essensen av planen ligger likevel i tabellene med vurderinger og tiltak. Der er det informasjon om hver enkelt ferdselsåre. Disse finner en igjen i Excel-dokumentet

med utfyllende informasjon om ferdselsårene. Excel-dokumentet er et dynamisk dokument som en kan fortsette å redigere samt benytte til målrettet arbeid med ferdselsårene i framtiden. Derfor er dette særdeles viktig og der mesteparten av arbeidet med ferdselsårene bør fokuseres i tiden framover.

I tillegg er det andre vedlegg som kan hjelpe med å forstå planen. Kartet gir en oversikt og dokumentet 'Definisjoner og avklaringer' inneholder en del forklaringer om begreper som er anvendt i denne planen, samt forklarer gradering av turrutene.

Dagens tilstand

Stinettverket i Vega kommune er omfattende, med en sti for det meste, slik at alle fasetter ved kommunen kan oppleves. Det er en jevn spredning av de rundt om i kommunen, med tilpasning etter forholdene. Samtidig er det utført god besøksforvaltning, slik at det meste av turismen skjer der man ønsker det. Følgelig har man et godt grunnlag for lokal, regional og nasjonal aktivitet.

Generelt har kommunen har en stor mengde av merkede stier, både skiltede og uskiltede. Et mindre antall av umerkede stier som ser mest lokalt bruk eksisterer derimot også. Ved flere av disse er det en allmenn forståelse om at det enten ikke behøves tilrettelegging i samme grad, at det ikke er ønskelig eller at det er begrensede frivillige ressurser.

I listene nedenfor vil ferdselsårene presenteres punktvis med vurderinger til oppfølging. Til slutt følger de aktuelle tiltakene for å utbedre dem basert på vurderingene som er gjort.

Geografi

Vega er en kommune bestående av flere øyer. Mest fremtredende av disse er selve Vegaøya. Der dominerer mektige fjell landskapet på sør-vest halvdelen av øya. Samtidig er nord-øst halvdelen av øya for det meste dekt av våtmarksområder med en rik fuglefauna. Dette har gitt et godt grunnlag for varierte friluftsopplevelser.

I tillegg tar man her for seg Ylvingen og Søla. På Ylvingen er det et kupert landskap med mye berg og myr, samt striper av kulturlandskap. Søla derimot er dominert av et enkelt fjell.

Man har i denne planen valgt å kategorisere ferdselsårene ut ifra graden av tilrettelegging og type trasé, framfor område. Dette er grunnet at antallet av ferdselsårer i hvert område er såpass begrenset at det likevel er oversiktlig.

Fotruter

Turruter som er merket og har starttavle

Navn	Beskrivelse	Vedlikeholds ansvarlig
1-1 Sundsvoldsstranda til Vegdalen	Det er grillplass, benker og bord ved parkeringsplassen. Turen går med havet og Søla på den ene siden og Gullsvågfjellet på den andre. Man går gjennom flatt og myrlendt terreng der hvor det kan bli ganske bløtt, før det går over i rullestenstrand og deretter noe "fjellklatring". Vel fremme er det flere turmuligheter som fortsetter fra Vegdalen.	Vega IL
1-2 Steinalderstien på Middagskarheia	Turruten er delvis merket med rød maling og delvis med røde gummikuler. Rundturen har flere severdigheter som gamle bosetninger og gravrøyser, med infoskilt som besøkende kan lese for å lære mer om de.	Vega IL
1-3 Eidem til Ervika	Turen starter med et strekke som er tilrettelagt for rullestol, fram til Juvikstranda som er Vegas fineste badestrand. Derfra går turen gjennom skog, myr og fjell, før det skifter til frodig løvskog under nedstigningen. Vel fremme i Ervika er det sitteplasser, grillplass og bademuligheter.	Vega IL
1-4 Floaksla	Turen starter med noe vått terreng, før det går over til i all hovedsak fjell. Man følger merket rute opp dit det var TV-mast før, hvor det nå er rester av bygninger og flott utsikt.	Vega IL
1-5 Vegdalskaret	Turruta går gjennom variert landskap, med flatt terreng i starten og mer stigning etter hvert. Det er myr, løvskog, barskog og fjell. Til tider er traséen ganske våt. Langs traséen er det funnet spor fra fortiden og et skoleeksempel av en endemorene. Moen sanddyner deler rute med Vegdalsskardet og kan besøkes underveis.	Vega IL
1-6 Trollvasstind	Se Vegdalsskardet ovenfor for første halvdel av traséen. Gjennom fjellterreng går man oppover med jevnt bratt stigning. Vel framme er det fantastisk utsikt i alle retninger.	Vega IL
1-7 Guristraumen	Turruta går gjennom beitemark for sau, hvilket besøkende må ta hensyn til og lukke porter. Det er også gamle hustuffer og våte partier. Alt i alt en fin tur for barnefamilier med flere sagn og tavle ved turmålet.	Vega IL
1-8 Vegdalen til Ervika	Fantastisk turrute som går langs havet. Det er rasteplasser, grillplasser, badestrender og mer. Man kan også lese sagn og se på rullesteinstrender, samt gamle bosetninger. TellTur-posten 'Vegdalen' er del av turen.	Vega IL
1-9 Kjulsveten	Turen har to alternative startpunkter og leder opp til en topp hvor det tidligere foregikk vardebrenning for å varsle skip langs leia. Det er våte partier og fjellterreng.	Vega IL
1-10 Vikatinden	Deler første del av stien med Floaksla. Turen går på fjell derfra og er bratt samt krevende. Gevinsten er en utsikt som går helt til Træna i klarvær.	Vega IL

1-11 Gullsvågfjellet	Turen går gjennom bratt terreng langs en gondolbane med tett vegetasjon. I løpet av turen er det skiltet til hytta "Tindbu" hvor det er overnattingsmuligheter og siste del av ruta går i løs stein. Det er en alternativ rute fra Gullsvåg, men der er stien bløt i enkelte partier.	Vega IL
1-12 Vegatrappa	Meget populært turmål med mange opplevelser. Turen starter med en sti og mindre trapper, før det går over i hovedtrappa. På veien er det skulpturer og rasteplasser. Vel framme får en god utsikt ut mot Søla og verdensarvområdet. Ravnfloget via Ferrata er en klatrerute ved Vegatrappa som bruker Vegatrappa på vei ned (GeoBike.)	Stiftelsen Vegatrappa

Turruter som er merket

Navn	Beskrivelse	Vedlikeholds ansvarlig
2-1 Ylvingen - Himmelblå land (Tyskerhåjen)	Turen starter ved fergeleiet på Ylvingen. Derfra går den til Himmelblå kafeen og mot et tyskt festningsverk fra andre verdenskrig. Stien fra bilveien opp mot "Tyskerhåjen" er skiltet og det er mulig å utforske de underjordiske tunnelene under festningsverkene på egen hånd.	UL skogholdt? Grunneiere?
2-2 Tyskerhåjen til Løkta	Sti som knytter sammen Tyskerhåjen og Løkta. Gir mulighet til rundtur.	UL skogholdt? Grunneiere?
2-3 Vefsn-Anna stua på Eidem	Traséen går gjennom en flott skog med underjordiske fosser og mosegrodde steiner og stubber. Stien er lett å gå og passer fint for barn. Turmålet er en stor steinheller hvor sagnet sier at Anna gjemte seg etter å ha blitt lyst fredløs.	Vega IL
2-4 Hestvikskaret	Turen går for det meste gjennom tørt terreng med steiner og lyngheier. Det er svak stigning og turen passer godt for barnefamilier. Kan fungere som alternativ trasé til Kjulsveten.	Vega IL
2-5 Ørntuva (Igerøyfjellet)	Traséen starter på traktorveg som går gjennom et frodig landskap. Derfra går det raskt mot toppen med noe myrlendt terreng. Fin topptur.	Vega IL
2-6 Ørntuva, ny trasé	Ny trasé til Ørntuva. Ved å ta i bruk denne unngår man bebyggelse og kommer raskere ut i vill natur. Den kobler seg på den eksisterende stien etter noen hundre meter.	Vega IL
2-7 Holmvatnet rundt	Holmvatnet er et vakkert område med muligheter for bading og fiske. Det er opparbeidet parkering og rasteplass med gapahuk, grillplass og grillhytte. Selve turen passer godt for barn og går gjennom skog, kratt samt lyng. På nordsiden får man god utsikt for vegafjellene. Vannet og rasteplassen er også mye brukt om vinteren når det er skøyteis.	Gullsvåg grunneierlag
2-8 Vegsteinfjellet	Traséen går gjennom løvskog og myr, før man kommer opp i fjellterreng. Den passer godt for barnefamilier og gir flott utsikt mot øyriket nord for Vega.	Vega IL

2-9 Fugletittehus Sveavatnet	Fullstendig klopplagt trasé som tar man fram til fugletittehuset ved Sveavatnet.	Verneområdes tyret/Vega kommune
2-10 Fugletittehus HVOR?	Fullstendig klopplagt trasé som tar man fram til fugletittehuset ved ???	Verneområdes tyret/Vega kommune
2-11 Holandsosen naturreservat (Strauman)	Turen går gjennom et naturreservat, hvor det er viktig at besøkende viser hensyn ovenfor reglene for ferdsel i naturreservatet. Der er et variert våtmarksområde med frodige vegetasjonsbelter, strandenger, ålegrasenger, marine gruntvannsområder, brakkvannstjern og mer. Følgelig er fuglelivet meget rikt og de botaniske verdiene store.	Verneområdes tyret
2-12 Løkta (Ylvingen)	Turen følger sjøen fra Himmelblå Brygge, med vik og strender. Det er bare å følge de røde merkene og holde sjøen til høyre for seg så kommer en fram. Vel framme kan en velge å gå samme vei tilbake eller ta oppover mot Tyskerhåjen for å gjøre det til en rundtur.	?
2-13 Lysløypa	Lysløypa har sin start og ende ved gressbanen ved skolen på Gladstad. Terrenget er for det meste flatt, men løypa går gjennom våte myrområder enkelte steder.	Vega kommune
2-14 Einåsvika	Fra jakthytta på Bø går turen på godt opptråkket sti. Terrenget er frodig med mye furu- og løvskog, slik at det passer for botanikkinteresserte. Turen er godt egnet for barnefamilier og det er gapahuk, grillplass samt sandkasse.	Vega IL
2-15 Varneset	Stien går gjennom flatt terreng og er lettgått, men kan bli ganske våt til tider. Det er rester av hustuffer og turen passer godt til barnefamilier.	Vega IL
2-16 Moen Sanddyner	Deler trasé med Vegdalskarets første del og har to alternative ruter. Spesielt geosted med sanddyner av flyvesand.	Vega IL

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Ved umerkede traséer foreligger det tradisjonelt ikke noe vedlikeholdsansvar.

Navn	Beskrivelse
3-1 Igerøydalen til Ørntuva	Alternativ nordlig trasé som fører man til Ørntuva. Deler av traséen mangler en tydelig sti og det er noe myr.
3-2 Syveien	Grusvei som brukes til friluftslivsaktivitet. Det er en del automatisk fredede målpunkter innenkort avstand fra grusveien.
3-3 Ervika til Trollvasstind	Alternativ trasé til Trollvasstind som går fra sør-vest. Man går for det meste på bart fjell.
3-4 Grindhaugen - Svea	Trasé som går gjennom Kjellerhaugvatnet naturreservat. Stien sammenkobler Nes og Svea. Det finnes gammel merking.
3-5 Vallasjøen/ Kråkåsmyra	Traktorveg går etter hvert over til sti. Turen er et alternativ til bilveien. Den sammenkobler Vallasjøen og Kråkåsmyra.

3-6 Vallasjøen til Viksås	Gammel ferdselsåre som sammenkobler Vallasjøen og Viksås. Det er usikkert om den fortsatt eksisterer.
3-7 Osen strandsitterhus	Stien går til et kulturhistorisk bygg og byr på en kort rundtur.
3-8 Varneset alternativ trasé	Alternativ trasé til Varneset. Den går gjennom et privat tun og skal helst ikke brukes.
3-9 Kjul til Kjulsveten	Alternativ trasé til Kjulsveten. Stien følger fjellryggen mot nord-øst og starter ved Kjul.
3-10 Kjellarhaugen	Turen går på traktorvei nesten helt frem, med sti et kort stykke før en når gapahuken. Der er det også benker, bord og bål plass, med utsikt mot holmer og skjær.
3-11 Sølafjellet	Fram til foten av fjellet er det utydelig sti gjennom steinura. Spesielt på et punkt er det viktig å følge stien riktig, slik at en unngår å måtte klatre. Forbi steinura ved foten av fjellet blir det mye mer tydelig sti hele veien opp til toppen. Det anbefales ikke å gå turen når det regner mye, siden steinsprang kan forekomme. Deler av stien kan også bli gjørmete når det er vått, grunnet mye bruk.
3-12 Okvatnet	Avstikker fra Vegdalskaret til to ferskvann.
3-13 Kolstadsjøen gapahuk	Enkel fottur med tre mulige traséer for å komme fram til turmålet, som er en gapahuk med grillplass ved sjøen. Delvis mye vegetasjon, men tydelig og fin sti. God nærtur for barnefamilier.
3-14 Rundtur Gladstad	Rundtur på Gladstad med flere alternativer til kortere eller lengre tur. Man følger delvis vei, går noe på sti og noe på turvei.
3-15 Gåsvika med sammekobling til Einåsvika	Forbi Husåsen går en sti til Gåsvika. Det er en kort sti som sammenkobler denne traséen og Einåsvika.

Kategori 4 omhandler mulige fremtidige traséer og blir tatt opp senere i planen.

Padleleder

Navn	Lengde i km	Gradering	Vedlikeholdsansvarlig
5-1 Rundløype Sundsvoll	7,2	Ikke utført?	Trollfjell friluftsråd
5-2 Verdensarvsenteret	10,4	Ikke utført?	Trollfjell friluftsråd

Sykkelruter

Navn	Beskrivelse
6-1 GeoBike Vega	Rundtur med flere utstikkere. Flott måte å oppdage Vega på.
6-2 Vega Verdensarvsenter	Avstikker fra GeoBike Vega. Besøk til Vega Verdensarvsenter.
6-3 Eidem	Avstikker fra GeoBike Vega. Besøk til Vegas flotteste badestrand.
6-4 Vegstein handelssted	Avstikker fra GeoBike Vega. Besøk til historisk handelssted med museum og café.
6-5 Skjelvika	Avstikker fra GeoBike Vega. Besøk til gapahuk og sandstrand.

Skiløyper

Navn	Beskrivelse
7-1 Lysløypa	Lysløypa har sin start og ende ved gressbanen ved skolen på Gladstad. Terrenget er for det meste flatt, men løypa går gjennom våte myrområder enkelte steder.

Analyse avvik mellom før-status og mål

Hvert resultatmål vurderes her opp mot statusen før noen tiltak er utført. Senere i dokumentet vil planens effekt på de samme målene vurderes, da for å se om flere av målene er oppnådd og i så fall til hvilken grad.

1. *Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)*

Oppfylt. Alle grender har minst en fotturrute i tett nærhet.

2. *En universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen*

Delvis oppfylt. Man har en trasé ved Holmvatnet som er universelt utformet. Det mangler derimot en HC-parkering og traséen er ganske kort. Man kunne ha sett på muligheten for å utbedre her, eller eventuelt opprettet en lengre universelt utformet ferdselsåre et annet sted.

3. *Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser*

Ikke oppfylt. Det er et antall ferdselsårer som mangler i kartverket.

4. *Skole, barnehage og eldresenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet*

Delvis oppfylt. Skole og barnehage har turmuligheter i deres umiddelbare nærhet. Det er noe usikkerhet om omsorgssenteret mangler dette eller ei. Det anbefales at man undersøker dette gjennom prosjektet for kartlegging av tilgjengelighet.

5. *Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt*

Ikke oppfylt. Det er enkelte steder behov for å utføre tiltak rundt parkeringsmulighetene.

6. *Kanalisering av ferdsel ift. andre interesser*

Delvis oppfylt. Det er fra før av utført god besøksforvaltning på Vega. Enkelte steder må det derimot utføres et arbeid rundt kanalisering av ferdsel. Eksempelvis Moen sanddyner.

Mottatte innspill og vurderinger

Gjennom et folkemøte er det gitt innspill som gjelder kommunens ferdselsårer. Her vil de konkrete forslagene gjengis i kortformat og vurderes opp mot målplanen. Innspillene finnes i sin fullstendige form i det vedlagte Excel dokumentet.

Når man skal foreta fysisk tilrettelegging i utmark skal man ha grunneiers tillatelse. Der det er mulig har man derfor kontaktet de relevante grunneierne for å få opprettet avtaler med dem. Så har eventuelle ønsker blitt lyttet til, slik som nedleggelse av eller endringer på etablerte traséer. Det vises til Friluftsløven §35 som gir kommunen rett til å merke ruter i utmark, inkludert eventuelle organisasjoner som har fått tillatelse av kommunen. Grunneier skal varsles i god tid før eventuell merking foretas. Skulle grunneier motsette seg merking skal kommunen avgjøre om merkingen skal tillates og i så fall på hvilken måte. En slik overstyring fra kommunen skal kun gjøres i spesielle tilfeller. Eksempelvis der en lengre sti har enkelte partier som krysser aktuell eiendom, eller på spesielt viktige ferdselsårer.

Vår anbefaling er at man så langt det er hensiktsmessig tar hensyn til grunneiers ønske og samarbeider for å komme til enighet.

Ved mange av traséene hvor det eksisterer merking er vurderingen så enkel som at man bør vedlikeholde. Dette er et tiltak som gjelder alle turruter og er et ansvar som medfølger det å ha en merket trasé. Det er derimot ikke nødvendig ved umerkede traséer hvor det ikke foreligger et vedlikeholdsansvar. Generelt betyr denne vurderingen at det ikke er behov for noen spesielle tiltak utover vanlig vedlikehold.

Traséer der det hverken er forslag til tiltak, vurderinger eller vedlikeholdsansvar blir ikke listet opp her. Alle er derimot listet opp under kapitelet '*Dagens tilstand*', samt i Excel-dokumentet.

Fotruter

Turruter som er merket og har starttavle

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rute-betydning
1-1	Sundsvoldsstranda til Vegdalen	Vurdering: Det er behov for jevnlig vedlikehold av traséen, blant annet plank som går over noen bekker.	Nasjonal
1-2	Steinalderstien på Middagskarheia	Forslag til tiltak: Skoging. Vurdering: Man skulle ha sett både på mulighetene for å kloppegge samt skoge traséen. Det er videre et behov for ei ny starttavle med kart.	Nasjonal
1-3	Eidem til Ervika	Forslag til tiltak: Skulle ha vært skoging i Ervika. Vurdering: Man burde skoge traséen ved Ervika.	Nasjonal
1-4	Floaksla	Forslag til tiltak: Rydde opp i gammel bygningsmasse. Vurdering: Man må se på mulighetene til å få ryddet opp i og oppgradert traséen.	Regional
1-5	Vegdalskaret	Forslag til tiltak: Merke og utbedre. Vurdering: Det er sårbare steinalderfunn i området som man ønsker å beskytte. Man kan se på muligheter for å merke, utbedre og kloppegge traséen, men det må gjøres en grundig vurdering av hvordan traséen skal formidles.	Regional
1-6	Trollvasstind	Forslag til tiltak: Diskutere formidling. Vurdering: Se Vegdalskarets vurdering. Besøkende bør ikke gå turen uten å ha med guide, grunnet hvor krevende den er.	Lokal
1-7	Guristraumen	Forslag til tiltak: Kloppegging. Avklare parkering. Vurdering: Man må lede besøkende til riktig parkeringsplass ved det gamle samvirkelaget. Å kloppegge traséen vil være en forholdsvis krevende prosess med tanke på traséens form, men man burde se på mulighetene for å tilpasse/tilrettelegge den med eventuelt klopp.	Nasjonal
1-8	Vegdalen til Ervika	Vurdering: Det er viktig med riktig merking, siden noen besøkende har gått seg vill. Jevnlig vedlikehold og rydding vil også være viktig.	Nasjonal
1-9	Kjulsveten	Forslag til tiltak: Kloppegging. Merking? Vurdering: Det er noen våte partier hvor man kan vurdere kloppegging. På Kjul/Hestviksiden må man gjøre en vurdering om man skal merke eller lede folk en annen vei.	Regional
1-10	Vikatinden	Forslag til tiltak: Revurdere publisering? Vurdering: Man må gjøre en vurdering om turen skal være publisert eller ikke. Besøkende bør ikke gå turen uten å ha med guide, grunnet hvor krevende den er.	Lokal
1-11	Gullsvågfjellet	Forslag til tiltak: Utbedre første etappe. Skilting. Vurdering: Det er en meget fin tur med mange besøkende og man burde se på mulighetene for å utbedre traséen i starten. Skilting mellom Vegatrappa og Gullsvågfjellet ville ha vært positivt.	Regional

1-12	Vegatrappa	Forslag til tiltak: Skilting (Se 1-11.) Vurdering: Skilting mellom Vegatrappa og Gullsvågfjellet ville ha vært positivt. Det vil fortsatt være viktig med sikkerhetstiltak ved trappa under utsatte perioder av året.	Nasjonal
------	-------------------	--	----------

Turruter som er merket

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
2-1	Ylvingen - Himmelblå land (Tyskerhåjen)	Vurdering: Det er noen trapper og lignende som mangler inne i de gamle bunkersene. Man ferdes på eget ansvar om man går inn der. Det kan vurderes å skilte om dette. Ellers er jevnlig vedlikehold av traséen viktig.	Regional
2-2	Tyskerhåjen til Løkta	Vurdering: Man bør vedlikeholde traséen.	Lokal/ regional
2-3	Vefsn-Anna stua på Eidem	Vurdering: Det er ikke nødvendigvis behov for merking, siden traséen er meget synlig. Man skal ikke merke inne i verneområdet og man bør vurdere om det skal merkes frem til grensen for verneområdet eller ikke. I den sammenheng bør man ta en samtale med Vega Verneområdestyre.	Lokal/ regional
2-4	Hestvikskaret	Forslag til tiltak: Merking. Vurdering: Å merke bedre ville ha vært et positivt tiltak.	Regional
2-5	Ørntuva (Igerøyfjellet)	Vurdering: Man burde undersøke mulighetene for å lage parkeringsplass i tilknytning traséen. Det behøves en grundigere undersøkelse om man bør legge om stien eller klopplegge det våte partiet.	Lokal/ regional
2-6	Ørntuva NY TRASÉ	Vurdering: Se 2-5.	Lokal/ regional
2-7	Holmvatnet rundt	Forslag til tiltak: Klopplegging. Grusing. Vurdering: Klopplegging er et positivt og lett gjennomførbart tiltak. Grusing kan man også vurdere.	Nasjonal
2-8	Vegsteinfjellet	Forslag til tiltak: Avklare parkering. Vurdering: Man burde skaffe avklaring om parkeringsplass. Blant annet grunnet trafikksikkerhet.	Regional
2-9	Fugletittehus Sveavatnet	Vurdering: Det er en ny trasé som blir viktig å vedlikeholde. Spesielt mye klopplegging må vedlikeholdes.	Nasjonal
2-10	Fugletittehus HVOR?	Vurdering: Det er en ny trasé som blir viktig å vedlikeholde. Spesielt mye klopplegging må vedlikeholdes.	Nasjonal
2-11	Holandsosen naturreservat (Strauman)	Forslag til tiltak: Avklare parkering. Merke. Skilte. Vurdering: Eventuelle tiltak rundt traséen må være i tråd med besøksforvaltningen i verneområdet. Utover det vil det være viktig å avklare parkering, samt vedlikeholde traséen med det det måtte inneholde. Deriblant merking og skilting, så lenge det er i tråd med forskriften.	Nasjonal
2-12	Løkta (Ylvingen)	Vurdering: Som en av de to viktigste turene på Ylvingen er traséen viktig å vedlikeholde.	Regional

2-13	Lysløypa	Forslag til tiltak: Omfattende skoging. Vurdering: Som kommunens eneste lysløype er traséen viktig å vedlikeholde. Man må se på å få skoget og vedlikeholdt den.	Lokal
2-14	Einåsvika	Forslag til tiltak: Klopplegging. Rydding. Vurdering: Man burde se på å få klopplagt og ryddet traséen.	Lokal/ regional
2-15	Varneset	Forslag til tiltak: Avklaring sti. Utbedre startpunkt. Klopplegge? Vurdering: Turen er viktig både for skole og lokalmiljø. Man må få skaffet avklaringer og gjort nødvendige tiltak for å utbedre startpunkt. Klopplegging fremstår umiddelbart som unødvendig, grunnet god resistens mot slitasje ved traséen. Man får heller bruke støvler.	Lokal
2-16	Moen Sanddyner	Forslag til tiltak: Ikke publisere den traséen som går over dyrket mark. Vurdering: Trollfjell Geopark må gå gjennom formidlingen av traséen/turmålet i samarbeid med kommunen. Skal man formidle avstikkeren til sanddynene eller ikke? Fylkeskommunen har uttrykt at de ikke ønsker noe ferdsel her grunnet kulturminnets store sårbarhet.	Regional

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Nr	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rute-betydning
3-2	Syveien	Forslag til tiltak: Merking. Avklaring med grunneier angående steinkirka og sti dit. Vurdering: Oltomsåhåla er et automatisk fredet samisk kulturminne. Steinkirka er også automatisk fredet. Det kreves videre dialog for å avklare om man kan tilrettelegge til de eller ikke. Skal man gjøre det vil man også være avhengig av avtale med grunneier.	Lokal - potensielt nasjonal ved tilrettelegging til avstikkere
3-9	Kjul til Kjulsveten	Forslag til tiltak: Merking. Vurdering: Man kan vurdere å merke stien.	Lokal
3-10	Kjellarhaugen	Forslag til tiltak: Gjerde rundt gapahuken? Utbedre parkeringen. Vurdering: Man er allerede i gang med å sette opp gjerder. Per nå er det ikke mulig å få utvide parkeringsplassen, så om det ikke er plass må besøkende benytte seg av andre parkeringsplasser i nærhet.	Lokal
3-13	Kolstadsjøen gapahuk	Forslag til tiltak: Vedlikeholde gapahuken. Jevne ut underlaget. Gruslegge og lyssette? Rekkverk på bru. Vurdering: Hvis man skal utbedre traséen må man skaffe avtale med grunneier. Det kreves en grundigere vurdering med flere avklaringer i en egen detaljplan før man kan bestemme tiltak.	Lokal

Foreslåtte/mulige fremtidige stier

Nr.	Navn	Forslag til tiltak & vurdering	Rutebetydning
4-1	Lysløypa Taushaugen sammenkobling	Forslag til tiltak: Ny trasé. Vurdering: Man kan vurdere å opprette traséen hvis det er lokalt engasjement. Den ville ha muliggjort en fin rundtur.	Lokal
4-2	Ertsåsen til Neråsen	Forslag til tiltak: Ny trasé. Vurdering: Man kan vurdere å opprette traséen hvis det er lokalt engasjement.	Lokal
4-3	Stormoset til Kjeikdalen	Forslag til tiltak: Ny trasé. Vurdering: Det vil kreves dialog om hvordan man skal gjøre det med trasé i nærhet til skytterbanen. Turen vil muligens by på et meget godt sted å formidle om steinalderen på Vega. Får man avklaringer kan man fint se på å opprette traséen.	Nasjonal

Kartlagte og vurderte turruter for tilgjengelighet

I 2023 ble det påbegynt kartlegging av tilgjengelighet i Vega. Dette er turruter samt målpunkter av enklere grad enn grønn (Enkel) vanskelighetsgrad, som vil si at de egner seg til bruk av personer med nedsatt funksjonsevne. Generelt betegnes disse enten som godt tilgjengelig eller universelt utformet, etter definisjonene gitt i vedlegg. Nedenfor er fire slike ferdselsårer og målpunkter som ble ferdig kartlagt i løpet av 2023, samt tre fra 2024. Disse finnes også i norgeskart, da under temakart > tilgjengelighet. <https://www.norgeskart.no/>

Lokalitet	Beskrivelse	Forbedringsforslag
Gladstad tur- og lysløype	Brukt av rullestolbrukere.	Godt tilrettelagt. Noen bratte partier og noen partier med mye vegetasjon.
Eidem friluftsområde	HC-toalett, P. Tilrettelagt for rullestol mellom Levika og Juvika (TellTur). Gapahuk ved Levika	Lettgått sti, men ikke UU.
Holmvatnet	Gapahuk og grillplass ved startpunktet	Veldig godt tilrettelagt friluftsområde.
Kjulstranda	Gapahuk.	Barnevennlig område, men vanskelig tilkomst for rullestolbrukere.
Sundsvollstranda friluftslivsområde	HC-toalett, varme-stue, grillplass, P. Område med stort potensiale.	Avmerke HC-parkeringsplass med linjer på bakken og enkelt skilt. Gjøre rampen lengre og slakere. Lage tilgang til bålplass. Benker blokkerer per nå rullestolbrukere ute. Jevne ut underlag rundt bålplassen. Fjerne terskel til varmekytte. Fjerne terskel til toalett. Fjerne løs gulvmatte.

		Utvide rommet for snusirkel til rullestolbrukere. Installere belysning.
Kolstadsjøen	Gapahuk. Det ligger i kommunens planer å utbedre området.	Fint turområde, men ikke UU. Godt tilgjengelig.
Kjellerhaugvatnet naturreservat	Traktorvei og gapahuker.	Fin traktorvei for tur, men ikke UU grunnet høy vegetasjon langs midtlinjen.

Diverse hensyn

Besøksforvaltning

Sammen med de innspill som har blitt mottatt fra befolkningen har også besøksforvaltning vært et viktig prinsipp. Innunder besøksforvaltningen går en rekke punkter og noen av de er:

- Hvorfor vil vi ha folk på tur?
- Hvor vil vi ha folk på tur?
- Hvor mange vil vi ha?
- Hvem vil vi ha på tur?
 - Lokale, regionale, nasjonale eller internasjonale besøkende?
 - Fysiske forutsetninger og interesser
 - Bil/sykkel/bobil/buss/telt/hotell
- Når vil vi ha folk på tur?
- Hvordan skal vi få dette til?

- Bedre opplevelsen for besøkende
- Styre ferdselen
- Ivareta natur- og kulturverdiene
- Bygge livskraftige lokalsamfunn
- Fysiske forutsetninger og interesser

Målet ved å ta i bruk disse hensynene er å få tilrettelagt ferdselsårene på en hensiktsmessig måte for lokalbefolkning, reiseliv og natur- og kulturverdier. De supplerer og bygger opp under de satte mål slik at vi kan treffe riktig vurdering for å nå målplanen.

Loverk

Videre er det en del lover som er relevante for planen. Blant disse sikrer [friluftsloven](#) allmennhetens allemannsrett og tar for seg de viktigste momentene av den. Kort og grovt fortalt kan hvem som helst ferdes der de selv ønsker i utmark. Samtidig som loven skal bevare naturgrunnlaget med hensikt å «fremme muligheten for friluftsliv som en fritidsaktivitet».

Dermed kan vi ikke tvinge folk til å gå der vi vil, men vi kan oppfordre til ferdsel der vi ønsker det gjennom riktig tilrettelegging. På likt vis kan vi minske ferdsel der den ikke er ønsket ved å unngå tilrettelegging. Det vi beskriver som kanalisering av ferdsel.

Det presiseres i friluftsloven § 2 første ledd at ferdsel til fots i utmark skal skje «hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet». Av andre ledd kommer det at dette også

gjelder for ferdsel med tråsykkel o.m., med mindre kommunen i samarbeid med grunneier forbyr dette i gitte strekninger. Av § 15 kan kommunen i samarbeid med grunneier også fastsette adferdsregler som alle som ferdes i området plikter å følge, der hvor utfarten er stor. Slike regler skal «særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold.»

Blant andre lovverk er [kulturminneloven](#) §3 og §6, hvor det fremkommer at det ikke skal foretas tiltak som på noen måte kan skade automatisk fredete kulturminner. Eksempelvis fornminner slik som gravrøyser skal ivaretas og dermed må eventuelle tiltak respektere disse.

[Folkehelseloven](#) har som formål å underbygge en positiv samfunnsutvikling. Gjennom den er kommunen tildelt en del ansvarsområder som skal sikre at tiltak for folkehelsearbeidet blir utført. Dette er av stor relevanse for ferdselsåreplanen, som direkte omhandler samfunnsutvikling og danner et grunnlag for videreutvikling av friluftstilbud med gevinst for folkehelsen.

[Naturmangfoldloven](#) sikrer naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold. Den gir også «grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur». I henhold til den må alle inngrep i naturen ta hensyn til og vurderes opp mot naturmangfoldet for å unngå at det tar skade.

I Vega kommune er det sju verneområder. Disse er [Kjellerhaugvatnet naturreservat](#), [Holandsosen naturreservat](#), [Eidemsliene naturreservat](#), [Hysvær/Søla landskapsverneområde med dyrelivsfredning](#), [Lånan/Skjærvær naturreservat](#), [Lånan, Flovær og Skjærvær fuglefredningsområder](#) og [Muddværet fuglefredningsområde](#). Hver enkelt har sin egen forskrift med vernebestemmelser som må respekteres. Hovedregelen er at eventuelle tiltak må ha en effekt som virker beskyttende ovenfor naturen, framfor å tilrettelegge for turgåere. Blant annet er det vanlig at en ikke kan gruslegge stier, siden det kan ha en drenerende effekt. Klopplegging kan derimot være aktuelt der det oppstår stor slitasje, for å beskytte underlaget.

Av [forskriften om bærekraftig skogbruk](#) § 3 kommer det at skogeieren plikter å ta nødvendige hensyn ovenfor biologisk mangfold, friluftsliv, landskap og kulturverdier. Opprettelsen av turruter er derimot ikke til hinder for grunneiers rett til å drive skogbruk eller beite i tråd med skogbruksloven. Alle besøkende pliktes å lukke grunder og eventuelle turruter må tilrettelegges med hensyn til beiteområder.

I tillegg kan kommunen med hjemmel i [hundeloven](#) utvide båndtvangen i enkelte tilfeller. Da er det særlig § 6 og § 7 som er relevante. Eksempelvis kan kommunen av § 6 bokstav e fastsette båndtvang der hvor «husdyr har rett til å beite og faktisk beiter», slik at grunneiers interesser ivaretas og respekteres. Av § 7 kan statsforvalteren «gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet når hensynet til reindriften tilsier det.» Altså kan eventuelle fremtidige konflikter som oppstår mellom turgåere og grunneiere rundt ferdselsårene løses ved å ta i bruk denne hjemmelen.

Vegetasjon, sårbarhet og slitasje

Norsk institutt for naturforskning beskriver sensitiv vegetasjon gjennom sin veileder «Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter i verneområder, for vegetasjon og dyreliv» på følgende vis:

Ulike vegetasjonstyper og landskapsformer har ulik toleranse for menneskelig ferdsel, og ulike former for påvirkning kan føre til ulike effekter. Det er to egenskaper som er avgjørende for å beskrive hvor sensitiv vegetasjon er for ferdsel:

- *Slitestyrke. Hvor mye tråkk tåler vegetasjonsdekket før det oppstår en slitasjeskade? Andre ord som brukes for å beskrive slitestyrke er tråkktoleranse og resistens.*
- *Gjenvekstevne. I hvor stor grad er vegetasjonen i stand til å reparere seg selv ved gjenvekst dersom det har oppstått en slitasje og påvirkninga opphører? Andre ord som brukes for å beskrive gjenvekst er re-etablering, restaurering, gjenoppretting og resiliens.*

En særlig sårbar form for vegetasjon er myr. Slitestyrken er svak og ettersom vegetasjonen slites ned vil stien forringes. Enten den er bløt, løs eller gjørmete vil turgåere søke utenfor stien og heller gå langs siden av den. På slikt vis utvides stien raskt over tid og slitasjen blir fort merkbar. Til gjengjeld har myr god evne til gjenvekst og vil i løpet av noen få år ta seg igjen. I slike områder er det svært gunstig med klopplegging eller lignende, da det tillater for gjenvekst og kanalisierer fremtidig ferdsel.

Videre er stier som går over tynt jordsmonn utsatt, spesielt om de går i bratt terreng. Fuktighet har særlig stor forringningseffekt, da det både gjør underlaget løsere og selv uten videre menneskelig ferdsel fortsetter å grave ut stien som er en fordypning i terrenget. Derfor er det viktig å få kontroll på vannet på slike steder, for å lede det ut av stien og dermed begrense hvor mye den vaskes ut. Se «Stiskulen» i delkapittelet *hvordan vedlikeholde* for informasjon om hvordan en kan gjøre dette.

Prioritering av tiltak

Tiltakene er prioritert ut etter hvor de lander på en skala fra 1 til 3, der hvor 1 er tiltak som scorer høyt. I denne vurderingen er følgende forhold tatt stilling til:

- Graden av måloppnåelse i forhold til de effektmål og resultatmål som er satt i planen.
- Hvor oppnåelig det aktuelle tiltaket er å gjennomføre.
- Tiltakets kost-nytte verdi. Altså hvor mye tiltaket oppnår i forhold til det tiltaket krever i form av tid og ressurser.
- Rutebetydningen til ruten der hvor tiltaket er foreslått.

Det vi generelt ser er at det i stor grad kan utrettes mye med forholdsvis enkle tiltak for å vedlikeholde og utvikle ferdselsårene i Vega kommune. Eksempel på tiltak er remerking/vedlikehold. Andre tiltak vil kreve betraktelig mer arbeid, men kan likevel være av stor viktighet i forhold til hva de utretter for friluftslivet. Det er viktig å gradvis utføre tiltakene på en metodisk måte slik at en får prioritert det viktigste og tar ting

videre derifra. Blant annet for å bruke de tilgjengelige ressursene på best mulig måte og ikke gjøre frivilligheten utbrent.

Traséer der det ikke er etterspurt eller foreslått tiltak blir ikke listet opp her. Alle traséene er derimot listet opp under kapitelet 'Dagens tilstand', samt i Excel-dokumentet.

Fotruter

Turruter som er merket og har starttavle

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
1	1-1 Sundsvoldsstranda til Vegdalen	Jevnlig vedlikehold med blant annet noe klopplegging.	Vega IL
1	1-2 Steinalderstien på Middagskarheia	Klopplegging, skoging og ny starttavle.	Vega IL
2	1-3 Eidem til Ervika	Skoging.	Vega IL
2	1-4 Floaksla	Rydde og oppgradere trasé.	Vega IL
2	1-5 Vegdalskaret	Merke, utbedre, klopplegge og vurdere formidling.	Vega IL
2	1-6 Trollvasstind	Merke, utbedre, klopplegge og vurdere formidling.	Vega IL
2	1-7 Guristraumen	Lede besøkende til riktig parkeringsplass. Gjøre vurdering av mulighet for tilrettelegging/klopplegging.	Vega IL
3	1-8 Vegdalen til Ervika	Merking, vedlikehold og rydding.	Vega IL
2	1-9 Kjulsveten	Klopplegging og vurdere merking/hvor man leder besøkende.	Vega IL
3	1-10 Vikatinden	Gjøre grundigere vurdering angående publisering/ikke publisering	Vega IL
3	1-11 Gullsvågfjellet	Utbedring av trasé. Skilting i kryss mellom Vegatrappa og Gullsvågfjellet.	Vega IL
Skilting - 2 til 3 Sikkerhet - 1	1-12 Vegatrappa	Skilting i kryss mellom Vegatrappa og Gullsvågfjellet. Fortsatte sikkerhetstiltak.	Stiftelsen Vegatrappa

Turruter som er merket

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholds-ansvarlig
2	2-1 Ylvingen - Himmelblå land (Tyskerhåjen)	Jevnlig vedlikehold. Vurdere skilting om sikkerhet og eget ansvar.	UL skogholdt? Grunneiere?
1	2-2 Tyskerhåjen til Løkta	Jevnlig vedlikehold.	UL skogholdt? Grunneiere?
2	2-3 Vefsn-Anna stua på Eidem	Gjøre videre vurdering på om det skal merkes og i så fall kun frem til grensen for verneområdet.	Vega IL
1	2-4 Hestvikskaret	Merking.	Vega IL
2	2-5 Ørntuva (Igerøyfjellet)	Undersøke muligheter for ny parkeringsplass. Vurdere omlegging av trasé/kloppegging.	Vega IL
	2-6 Ørntuva, ny trasé	Se 2-5.	Vega IL
Kloppegging - 1 Grusing - 2 til 3	2-7 Holmvatnet rundt	Kloppegging og grusing.	Gullsvåg grunneierlag
2	2-8 Vegsteinfjellet	Avklare parkeringsplass.	Vega IL
2	2-9 Fugletittehus Sveavatnet	Jevnlig vedlikehold.	Verneområdestyret/ Vega kommune
3	2-10 Fugletittehus HVOR?	Jevnlig vedlikehold.	Verneområdestyret/ Vega kommune
2	2-11 Holandsosen naturreservat (Strauman)	Avklare parkeringsplass, merke og skilte.	Verneområdestyret
2	2-12 Løkta (Ylvingen)	Jevnlig vedlikehold.	?
1	2-13 Lysløypa	Skoging. Grusing. Vedlikehold.	Vega kommune
2	2-14 Einåsvika	Kloppegging og rydding.	Vega IL
1	2-15 Varneset	Avklare og utbedre startpunkt.	Vega IL
1	2-16 Moen Sanddyner	Gjennomgang av formidling.	Vega IL

Traséer som ikke er skiltet/merket, men er i bruk

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
3	3-2 Syveien	Skaffe avklaringer.	
3	3-9 Kjul til Kjulsveten	Merking.	
2 til 3	3-13 Kolstadsjøen gapahuk	Skaffe avklaringer og utføre dypere vurdering.	

Foreslåtte/mulige fremtidige stier

Prioritering (1-3)	Navn	Tiltak	Vedlikeholdsansvarlig
3	4-1 Lysløypa Taushaugen sammenkobling	Ny trasé.	
3	4-2 Ertsåsen til Neråsen	Ny trasé.	
3	4-3 Stormoset til Kjeikdalen	Ny trasé.	

Nedleggelse av trasé

Ved endring og nedlegging av turruter er det viktig at alle tilretteleggingstiltak, skilt og merking fjernes. Dersom grunneier eller andre ønsker at bruer eller andre tiltak opprettholdes, er det viktig at overdragelse og vedlikeholdsansvar avtales skriftlig. Alle materialer og skilt må fraktes ut av terrenget og leveres på avfallsmottak. Varder som tilhører turruta skal rives, men pass på at en ikke river grensemerker eller andre markeringer som ikke tilhører turruta. Malt merking på steiner og trær kan skjules ved at en maler over med gråmaling.

Det er viktig at alle aktuelle informasjonstavler og skilt blir oppdatert. Man må være bevisst på og tenke gjennom hvilke skilt og informasjonstavler på tilgrensende turruter som har informasjon som også må endres. Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes om en bør varsle om endring eller nedlegging av turruter ved oppslag, på nettsider, i lokalavis eller på annet vis.

Alle endringer i turruter og nedlegging av turruter skal meldes til Kartverket. Dette er svært viktig slik at kartgrunlaget til enhver tid er mest mulig oppdatert.

Merking og skilting

Når det skal foretas merking eller skilting av ferdselsårer så skal *Merkehåndboka* følges. Dette gjelder både de turrutene som har disse tiltakene i denne planen og framtidige turruter, så sant ikke det foretas offisielle endringer. Merkehåndboka finnes i digitalt format [her](#).

Kun turruter som er vedtatt merket og innlagt i kartverket skal merkes. Der hvor dette ikke er gjort er det av diverse grunner per nå ikke ønskelig med merking. Før det kan

være aktuelt å merke andre ruter må de eventuelle forslagene tas opp og vurderes. I tillegg må turruter være ferdigmerket før de kan sendes inn til kartverket. Det påpekes at ingen stier skal merkes uten at det er inngått en avtale med grunneier.

Reiseliv og markedsføring

Tilrettelegging for reiseliv er en naturlig del av planen og mange av de fysiske tiltakene vil være gunstige for dette. Samtidig kan det være viktig å drive målrettet med hvor en konsentrerer turismen. Dette er både for å kanalisere ferdselen, og for å vise frem de beste sidene ved kommunen. På slikt vis blir opplevelsen for besøkende bedre og lokale får ha andre områder mer for eget bruk. Til dette er digital markedsføring slik som det som blir lagt ut på Visit Helgeland eller i infoblad gode virkemidler.

Samtidig bør de rutene som det allerede ligger informasjon ute om bygges opp under. En bør for kanaliseringen sin del alltid spørre hvor vi vil ha turismen før det legges ut markedsføring av nye områder.

Det må påpekes at det finnes mange måter å markedsføre en trasé på. Forskjellige medier ser større bruk fra ulike brukergrupper; i dette tilfellet turister og innenbygds. Der hvor vi vil ha turisme og så mye trafikk som mulig, er det hensiktsmessig å markedsføre på de fleste plattformer, slik som Visit Helgeland og ut.no. Men der hvor det ikke er ønsket stor trafikk kan en heller ta i bruk apper som for eksempel TellTur, da de blir hovedsakelig brukt av lokale. Dette kan også ses opp mot de fysiske forholdene: hvor godt en trasé tåler slitasje og om det er tilrettelagt for å håndtere utbredt bruk.

Markedsførte geolokaliteter

Med sin spennende geologi og som del av Trollfjell UNESCO Global Geopark er det en rekke geolokaliteter som markedsføres spesielt. For regionen generelt er disse turforslagene del av egne temakonkurranser i TellTur. Dette er videre med på å bygge opp under reiselivet og kanalisere ferdselen, slik at geolokalitetene blir utnyttet på best vis for å styrke lokalsamfunnet.

Økonomiske- og ressursmessige konsekvenser

Det er vanskelig å estimere de nøyaktige kostnadene ved de enkelte tiltakene, da det må befares og undersøkes nøyaktig hvor mye som kreves for å få fullført de ved hver enkelt. Derfor tas kostnadene for seg på et mer generelt grunnlag her. De reflekteres også i prioriteringen til rutene i form av kost-nytte verdi, hvor kostnadene veies opp mot nytteverdien av tiltakene.

Klopplegging, merking og lignende tiltak kan karakteriseres som å ha lav kostnad oppimot hvor mye de utretter. Det kreves ikke noen stor utredning og arbeidet kan utføres på relativt kort tid, gitt dugnadsinnsats fra frivilligheten. På den motsatte enden av skalaen er tiltak slik som bygging av nye parkeringsplasser. Der kreves det ofte fagkyndig personell til deler av arbeidet, mange arbeidstimer og større mengder materiale.

Stordata

Bruk av stordata innenfor friluftslivet er for øyeblikket i rask utvikling. I denne planen ble det kun brukt i enkelt format via STRAVA for å avdekke om det var grunn til å analysere enkelte traséer nøyere, uten videre bruk utenfor det. Dette var for å ivareta personvernet, da andre metoder enten ikke er utviklet nok enda eller ikke opptrer aktsomt med tanke på personvern. Det jobbes derimot med å utvikle dette. Ettersom STRAVA og eventuelt teledata blir mer tilpasset slike formål kan de sammen med fysiske tellere brukes til å gi et mer nøyaktig bilde av hvilke ferdselsårer folk bruker. På den måten kan det dannes videre grunnlag for å avgjøre hvordan en skal tilrettelegge de forskjellige ferdselsårene.

Hvordan vedlikeholde

På Miljødirektoratet sine sider er det utarbeidet en veileder for etablering og vedlikehold av stier. Denne heter stiskulen og er tilgjengelig gratis på nett [her](#) for alle å bruke. Stiskulen tar for seg flere viktige momenter, slik som når en bør se på stien, hvordan man kontrollerer vann, rydding og mer. Ved å ta den i bruk vil alle i kommunen ha samme felles standard for vedlikehold som resten av landet og enklere kunne koordinere aktuelle tiltak. I tillegg er Trollfjell Friluftsråd godkjent som kursholder av sti- og merkekurs, og gjennomfører kurs med jevne mellomrom eller på forespørsel.

Vedlagt ligger utdrag fra sti- og merkekurset som viser forslag til hyppighet av vedlikehold.

Oppfølging av planen

For å sørge for at planen blir oppfulgt foreslås det å ha et årlig møte om våren og et om høsten med kommune og friluftsråd. Videre kan man kombinere dette med en samarbeidsavtale med lag og foreninger. Dette vil være med på å bygge samarbeid og beholde god oversikt over utviklingen av ferdselsårene.

Til dette kan man bruke eksempel fra Bindal, hvor det er opprettet en samarbeidsavtale vedrørende tilrettelegging av turstier og turområder. Der er det beskrevet hva de ulike deltagerne har ansvar for:

Kontaktpersoner i lag og foreninger er de viktigste samarbeidspartnerne ved tilrettelegging av turstier. De gjør den daglige jobben med å rydde, merke og merke stiene.

Trollfjell friluftsråd bidrar med å legge inn turrutene digitalt i kartet, arrangerer TellTur-konkurransen og bistår med eventuell søking av midler til tilrettelegging.

Folkehelsekoordinatoren bistår med koordinering av tilretteleggingen. Eksempelvis årlig infobrev til kontaktpersoner og bistand med innkjøp av maling/skilt ved behov. Samt kontakt mellom kontaktpersoner og Trollfjell friluftsråd, blant annet for å formidle tekst og bilder til nye stier.

Analyse av planens måloppnåelse

Basert på at tiltakene i planen blir gjennomført er det gjort en vurdering av hvor stor oppnåelse den gir av de målene som er satt.

1. *Minst et turmål/fotturrute/sti i hver grend (avmerket i kart)*

Oppfylt. Alle grender har minst en fotturrute i tett nærhet.

2. *En universelt utformet naturpreget ferdselsåre/turmål i kommunen*

Delvis oppfylt. Man har en trasé ved Holmvatnet som er universelt utformet. Det mangler derimot en HC-parkering og traséen er ganske kort. Man kunne ha sett på muligheten for å utbedre her, eller eventuelt opprettet en lengre universelt utformet ferdselsåre et annet sted.

3. *Alle ferdselsårer i kommunen som er brukt til friluftslivsaktivitet skal legges inn i kartverkets nasjonale baser*

Oppfylt. Gjennom prosjektet er det avdekt en rekke ferdselsårer som mangler i kartverket. Disse blir ved hjelp av dugnad innhentet og sendt inn til kartverket.

4. *Skole, barnehage og eldresenter/helsetun bør ha en sti eller turrute tilpasset deres bruk i umiddelbar nærhet*

Delvis oppfylt. Skole og barnehage har turmuligheter i deres umiddelbare nærhet. Det er noe usikkerhet om omsorgssenteret mangler dette eller ei. Det anbefales at man undersøker dette gjennom prosjektet for kartlegging av tilgjengelighet.

5. *Tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved startpunkt*

Oppfylt. Man har avdekt behov for tiltak rundt parkeringsmulighetene enkelte steder. Ved å utføre de foreslåtte tiltakene vil man oppnå tilstrekkelige parkeringsmuligheter ved samtlige traséer.

6. *Kanalisering av ferdsel ift. andre interesser*

Oppfylt. Gjennom tiltakene i planen vil man få kanalisert ferdselen slik som ønsket.

Oppsummering

Fra tidligere er det utført mye i Vega kommune som tilrettelegger ferdselsårene for friluftslivsaktivitet. Det er derimot flere ønsker om ytterligere utvikling og det er et stort engasjement rundt mange traséer. I tillegg ser man at det må utføres en del tiltak for å nå de satte målpunktene. Blant disse er fremtredende eksempler skoging av lysløypa og sikring av tilstrekkelige parkeringsmuligheter.

Videre er det mange andre viktige tiltak. Deriblant innrapportering av stier som mangler i kartet og vurderinger rundt Moen sanddyner. Samtidig ser man at mange andre forholdsvis enkle tiltak vil kunne utrette mye.

For de fleste av tiltakene vil frivilligheten være den viktigste ressursen. Da kommer godt samarbeid og kommunikasjon til å være sentralt. Her vil kommunen og friluftsrådet være viktige støttespillere. Samtidig som mer krevende tiltak slik som skoging av lysløypa vil behøve spesialisert arbeid.

Vi anbefaler at man utfører tiltakene etter foreslått prioritering, men vil likevel påpeke at disse prioriteringene kan omrokeres etter behov og lokalt engasjement. Det presiseres at frivilligheten ikke er en ubegrenset ressurs.

Til slutt vil vi understreke viktigheten av at en aktivt tar i bruk Excel-dokumentet i det videre arbeidet og bruker det dynamisk. Der ligger all informasjon vi har om Sømna kommunes ferdselsårer samlet, man finner informasjon om behov, og man kan planlegge og registrere nye tiltak.

Henvisning til vedlegg

Vedlegg 1: Excel-dokumentet

Vedlegg 2: Definisjoner og avklaringer

Vedlegg 3: Eksempelavtaler for tilrettelegging og merking av turruter

Vedlegg 4: Overordnet klassifisering av tilgjengelighet (Bevegelseshemmede) – friluft

Vedlegg 5: Hyppighet av vedlikehold

Vedlegg 6: Samarbeidsavtale vedrørende tilrettelegging av turstier og turområder i Bindal

Vedlegg 7: Kartene i PDF-format

Vedlegg 8: Lage GPS-spor på mobilen